

**TENDENCIES IN SCIENTIFIC TRAINING OF STUDENTS
OF THE THIRD LEVEL OF HIGHER EDUCATION IN UKRAINE:
LEGAL SUPPORT. ACHIEVING THE SUSTAINABLE
DEVELOPMENT GOALS**

**ТЕНДЕНЦІЇ НАУКОВОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ
ТРЕТЬОГО РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ: ЮРИДИЧНЕ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ**

Aristova I. V. Арістова І. В.

*Doctor of Laws, Professor,
Head of the Department
of Administrative and Information Law,
Sumy National Agrarian University,
Sumy, Ukraine*

*докторка юридичних наук, професорка,
завідувачка кафедри
адміністративного
та інформаційного права
Сумського національного аграрного
університету,
м. Суми, Україна*

Активізація обговорення у освітньо-науковому середовищі тенденцій підготовки здобувачів третього рівня вищої освіти в Україні обумовлена, на наш погляд, необхідністю формування зваженої стратегії подальшої розбудови національної системи вищої освіти з урахуванням нових викликів сьогодення, передусім умов військового стану. Зрозуміло, що виникає потреба у переосмисленні підходів щодо підготовки здобувачів як у освітній, так і науковій складовій цього процесу. У рамках цієї публікації акцентується увага на аналізі тенденцій здійснення наукової підготовки здобувачів третього рівня вищої освіти в Україні, базуючись на системному світорозумінні.

Проведений аналіз доктринальних досліджень, різноманітних міжнародних та національних нормативно-правових актів, досвіду підготовки здобувачів у країнах Європейського Союзу, провідних закладах вищої освіти України дозволив усвідомити важливість перетворення нашого світу у напрямку сталого розвитку, потребу здійснення дій та звершень під час підготовки здобувачів вищої освіти задля сталого розвитку. Слід зазначити, що власне (авторське) бачення орієнтування освітньо-наукової підготовки аспірантів у зазначеному напрямку вже знаходило своє висвітлення у відповідних публікаціях [1, 2]. Вважаємо за можливе акцентувати увагу на окремих положеннях зазначених публікацій, оскільки (враховуючи рівень Міжнародної науково-практичної конференції та склад учасників) важливо отримати

зворотній зв'язок з приводу запропонованих ініціатив і спільно їх обговорити.

Варто підкреслити, що, ґрунтуючись на положеннях Указу Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» від 30 вересня 2019 року № 722 [3], НАПрН України впроваджує політику щодо формування відповідних напрямів юридичних розвідок. Аналогічна ситуація щодо напрямів наукових досліджень спостерігається і в рішеннях інших Академій наук України. Відомо, що Україна (як і інші 193 держави-члени ООН) прийняло Резолюцію Генеральної Асамблеї ООН «Перетворення нашого світу. Порядок денний у галузі сталого розвитку на період до 2030 року» від 25 вересня 2015 року № 70/1 [4], а також ініціювала розробку власного національного механізму, який сприятиме досягненню 17 Цілей сталого розвитку (далі – ЦСР).

Зокрема, в Україні у 2019 році було затверджено Національну доповідь «Цілі сталого розвитку: Україна» [5], у якій було визначено 86 завдань національного розвитку, 172 індикатори (показники) для їх моніторингу, відповідні рекомендації. З огляду на змістовне наповнення ЦСР та завдань національного розвитку, невід'ємними складовими системи наукового забезпечення ЦСР в Україні постають [1]: управління та менеджмент; економічні науки; фінансові науки; екологічна наука; аграрна наука; юридична наука; комп'ютерні науки; технічні науки та ін.. Слід підкреслити, що окремі завдання можуть вимагати використання, наприклад, як лише юридичних інструментів, так і комплексного використання інструментів юридичної науки та комп'ютерних наук.

Попередній контент-аналіз [1] деяких завдань, індикаторів та рекомендацій, що закріплено у Національній доповіді [5] (на наявність юридичного трактування у безпосередній формі), дозволив з'ясувати наступне. Наприклад, для розв'язання завдання 2.1 «Забезпечити доступність збалансованого харчування на рівні науково обґрунтованих норм для всіх верств населення» [5] рекомендовано «стимулювання створення малих господарств (площа до 50 га), зокрема сімейних ферм, через удосконалення правової бази...» [5] (йдеться про досягнення ЦСР № 2 – «Подолання голоду, розвиток сільського господарства»). Для досягнення ЦСР № 3 (Міцне здоров'я та благополуччя) рекомендовано «створення законодавчої бази для функціонування нової системи фінансування охорони здоров'я, яка базуватиметься на принципах соціальної відповідальності, прозорості та соціально-економічної обґрунтованості» [5]. Зокрема, для досягнення ЦСР № 4 (Якісна освіта) існує рекомендація щодо «реформування освітньої галузі, що передбачає оновлення стандартів освіти» [5].

Очевидно, що ефективна реалізація зазначених вище завдань та рекомендацій потребує зваженого об'єднання зусиль науковців, які є

фахівцями з різних галузей національного права. Вважаємо, що усі завдання та рекомендації, що містяться у Національній доповіді [5], для свого вирішення потребують ґрунтовного аналізу щодо з'ясування місця кожної галузі науки (у тому числі і юридична галузь) та здійснення їх конструктивного об'єднаного внеску у досягнення ЦСР [1].

Пропонується для визначення місця та ролі юридичної науки у досягненні ЦСР наступний алгоритм дій [1]:

1. Визначення суспільних відносин, які потребують упорядкування за допомогою правових норм.

2. Аналіз характеру суспільних відносин (управлінські, трудові, майнові, інформаційні та ін.).

3. З'ясування рівня складності та структури суспільних відносин.

4. Пошук правових способів та засобів регулювання суспільних відносин, зважаючи на існуючий взаємозв'язок галузей права у системі національного права та тенденцію розвитку інформаційної концепції права в умовах інформаційного суспільства.

Проведені дослідження дозволили зробити певні висновки та рекомендації [1]:

1. Взаємопов'язаність Цілей сталого розвитку вимагає комплексних зусиль для їх досягнення.

2. Необхідно проведення міждисциплінарних наукових досліджень задля розв'язання завдань, визначених у Національній доповіді – Цілі сталого розвитку: Україна.

3. Юридична наука має визначати напрями та правові засоби свого ефективного внеску у створення комплексного міждисциплінарного механізму для досягнення Цілей сталого розвитку.

4. Галузі юридичної науки (конституційна, адміністративна, цивільна, екологічна, аграрна, трудова, інформаційна та ін.) повинні взаємодіяти між собою задля отримання інтегративного ефекту від правового регулювання різноманітних суспільних відносин, що виникають у процесі досягнення Цілей сталого розвитку.

5. Визначати теми юридичних науково-дослідних робіт та дисертаційних досліджень, виходячи із переліку завдань, закріплених у Національній доповіді – Цілі сталого розвитку: Україна.

Література:

1. Арістова І.В. Цілі сталого розвитку України як напрям наукових досліджень за спеціальністю 081 «Право». Матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації «Інновації в забезпеченні якості викладання навчальних дисциплін адміністративно-правового блоку та здійснення галузевих фахових наукових досліджень

у ЗВО в умовах воєнного стану» 21 липня – 25 серпня 2022 року. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. С. 8-11.

2. Арістова І.В. Забезпечення якісної освіти як Ціль сталого розвитку України: роль освітньо-наукових програм за спеціальністю «Право». Матеріали щорічної науково-практичної конференції викладачів, аспірантів та студентів СНАУ, 26 квітня– 29 квітня 2022 р. м. Суми. С. 239-240.

3. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року : Указ Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/722/2019> (дата звернення: 25.10.2022).

4. Перетворення нашого світу. Порядок дений у галузі сталого розвитку на період до 2030 року: Резолюція Генеральної Асамблеї ООН від 25 вересня 2015 року № 70 /1 URL:<https://goo.su/g5Gu> (дата звернення: 25.10.2022).

5. Цілі сталого розвитку: Україна: Національна доповідь. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. URL: <https://goo.su/mcoIJДс> (дата звернення: 25.10.2022).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-267-1/02>

TRAINING OF DOCTORS OF PHILOSOPHY OF LEGAL PROFILE IN THE CONDITIONS OF MARTIAL STATE: THE EXPERIENCE OF ZVO WITH SPECIFIC LEARNING CONDITIONS

ПІДГОТОВКА ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ ЮРИДИЧНОГО ПРОФІЛЮ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ДОСВІД ЗВО ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ

Babenko A. M. Бабенко А. М.

*Director of the Educational and Scientific
Institute of Law and Cybersecurity of the
Odessa State University of Internal Affairs,
Doctor of Law, Professor*

*директор навчально-наукового
інституту права та кібербезпеки
Одеського державного університету
внутрішніх справ, доктор юридичних
наук, професор*

За 30 років незалежності в Україні побудовано ефективну систему відомчої підготовки та перепідготовки кадрів у закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання. Такі кадри готуються для служби в органах внутрішніх справ, Національної поліції, а також у інших підрозділах, які виконують функції охорони держави, її кордонів та правопорядку у країні. Специфічною особливістю системи відомчої